

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาถือเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้คนสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองอย่างมีคุณภาพการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการศึกษาสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชน สร้างความรู้และสร้างคนที่มีคุณภาพให้แก่สังคม (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และไพเราะ พุ่มมัน, 2541, หน้า 1) ดังนั้นจึงเกิดกระแสความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติด้วยการปฏิรูปการศึกษา ให้สามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพรู้เท่าทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองความต้องการของสังคม และประเทศชาติอย่างแท้จริง (วัฒนาพร ระวังบุทซ์, 2545 หน้า 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ปรับปรุง 2545 มาตรา 24 กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำงานได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ จัดการเรียนให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2546, หน้า 13-14)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพ และเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้องเหมาะสมคุ้มค่าและมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือแข่งขันในระดับสากลในบริบทของสังคมไทย และเป็นสาระที่เน้นกระบวนการทำงานและการจัดการอย่างเป็นระบบ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการออกแบบงานและการทำงานอย่างมีกลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน รวมทั้งการสร้างการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงานอย่างประหยัดคุ้มค่า กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงได้กำหนดการเรียนรู้ที่ยึดงานกระบวนการจัดการ และการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ บนพื้นฐานของการใช้หลักการและทฤษฎีเป็นหลักในการทำงานและแก้ปัญหาซึ่งงานที่นำมาฝึกฝนเป็นงานเพื่อการดำรงชีวิตในครอบครัวและสังคม และงานเพื่อการประกอบอาชีพ ซึ่งงานทั้งสองประเภทนี้ เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีแล้ว ผู้เรียนจะได้รับการปลูกฝังและพัฒนาให้มีคุณภาพและคุณธรรมการเรียนรู้จากการทำงานและการแก้ปัญหาของกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีจึงเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการบูรณาการทักษะและความดี (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 1-2)

นอกจากนี้สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดมาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ซึ่งได้กำหนดตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์คุณภาพในการประเมิน 3 ข้อ ดังนี้ คือ ข้อที่ 1 ผู้เรียนสามารถวางแผนการทำงานตามลำดับขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อที่ 2 ผู้เรียนรักการทำงาน สามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้ ข้อที่ 3 ผู้เรียนมีความรู้สึที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ (สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2548, หน้า 54-56)

จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้นและการประเมินคุณภาพของผู้เรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พบว่าการเรียนรู้ในกลุ่มสาระนี้ มีปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่าง

เร่งด่วน เนื่องจากคุณภาพของผู้เรียนไม่เป็นไปตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามที่หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีกำหนด กล่าวคือ ผู้เรียนไม่มีความเข้าใจ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีทักษะ ขาดคุณธรรมและจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในการทำงานเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจและที่สำคัญคือ ผู้เรียนไม่มีทักษะกระบวนการทำงานและจัดการ ไม่สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้ ไม่สามารถแสวงหาความรู้ ไม่สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน ไม่รักการทำงานและไม่มีความคิดที่ต่อยอดงาน ไม่สามารถคิด ออกแบบ สร้าง ดัดแปลง สิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันง่ายๆ ได้ ขาดคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เป็นต้นว่า ความรับผิดชอบ ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความอดออมและความอดทน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการจะช่วยให้ผู้เรียนมีสติรู้จักคิด และพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างสุขุมรอบคอบ ใช้ปัญญาความสามารถคิดวิเคราะห์ วางแผนการกระทำต่างๆอย่างมีขั้นตอน ใคร่ครวญการกระทำอย่างไม่ประมาท มีการประเมินปรับปรุงการกระทำ ทำให้เกิดการพัฒนาการอยู่เสมอ หากนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จะทำให้เป็นผู้รู้ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีงาม มีประโยชน์ทั้งความคิด ความรู้สึก และการกระทำ (กรมวิชาการ, 2534 ก, หน้า 79-80) การจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดทักษะในกระบวนการต่างๆ เพื่อที่จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต จะต้องสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงจนเกิดทักษะและความชื่นชม เช่นกระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการฝึกทักษะ กระบวนการจัดการ กระบวนการทำงานกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ทักษะ และกระบวนการต่างๆ ดังกล่าว ครูจำเป็นต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนมาเป็นการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยในการใช้ทักษะกระบวนการ ในการแสดงออกทุกๆด้านซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชวนชม ไชยสิทธิ์, 2547, บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่าแผนการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.29/86.91 จากข้อมูลดังกล่าวมา ได้ชี้ให้เห็นปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งทำให้การเรียนรู้ไม่ครบทักษะกระบวนการที่นักเรียนจะได้รับรู้ตามขั้นตอน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้แผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ ที่จะทำให้นักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรม เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานและความสามารถต่างๆ โดยใช้กระบวนการ

ทักษะกระบวนการ 9 ขั้น ถือว่าเป็นทักษะกระบวนการแม่บทที่ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อื่นๆ อีกหลายกระบวนการ เช่นกระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการสร้างเจตคติ

กระบวนการสร้างค่านิยม เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งหวังจะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีนิสัยที่จะใช้กระบวนการเหล่านี้ในการคิดค้นคว้า และปฏิบัติต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534, หน้า 21) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เตือนเพ็ญ คำสนาม (2543, บทคัดย่อ) แผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มการเรียนรู้ฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวนชม ไชยสิทธิ์ (2547, บทคัดย่อ) แผนการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ เรื่องการร้อยมาลัย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สอดคล้องกับการวิจัยของ อรสา มาสิงห์ (2547, บทคัดย่อ) แผนการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ เรื่องการแกะสลักหิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะกระบวนการทำงาน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ขั้น เรื่องการสร้างสร้อยจันทน์จากวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการสามารถทำให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น ว่าในด้านคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการทำงาน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และนักเรียนยังมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ขั้น เรื่องการสร้างสร้อยจันทน์จากวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทำงาน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ขั้น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ขั้น
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ขั้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น เรื่องการสร้างสรรค์งานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ทักษะกระบวนการทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนเรื่อง การสร้างสรรค์งานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนเรื่อง การสร้างสรรค์งานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจในการเรียนรู้จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนโรงเรียนบ้านนุ่งเข้ โรงเรียนวัดเนินหินแร่ โรงเรียนบ้านโคกสว่าง โรงเรียนบ้านดงแขวน โรงเรียนวัดพรหมเพชร โรงเรียนวัดนาหินลาด โรงเรียนวัดท่ามะปราง โรงเรียนอนุบาลอำเภอปากพลี โรงเรียนวัดโพธิ์ โรงเรียนวัดเกาะกา โรงเรียนวัดลำบัวลอย โรงเรียนวัดแหมโค้ง โรงเรียนวันครู 2504 จำนวน 13 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 200 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก 1 ห้องเรียน จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดโพธิ์จังหวัดนครนายก กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สาระที่ 1 : การดำรงชีวิตและครอบครัว โดยพัฒนาเป็นแผนการจัดการเรียนที่เน้นทักษะกระบวนการ 9
ชั้น เรื่องการสร้างสรรค์งานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ จำนวน 10 แผน เพื่อพัฒนากระบวนการ
ทำงานของนักเรียน ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	งานประดิษฐ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	วัสดุเหลือใช้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	การออกแบบและสร้างสรรค์งานประดิษฐ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	กระบวนการออกแบบและกระบวนการเทคโนโลยี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในงานประดิษฐ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	การสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เป็นของตนเอง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	การแก้ปัญหาในการทำงานประดิษฐ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	การสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ตามเศรษฐกิจพอเพียง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9	การประดิษฐ์ของใช้จากแหล่งเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	“วันแม่” การเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลา
ทดลองสอนทั้งหมด 20 ชั่วโมง ใช้เวลาในการทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน 2 ชั่วโมง

4. ตัวแปรที่ทำการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น

4.2 ตัวแปรตาม คือ

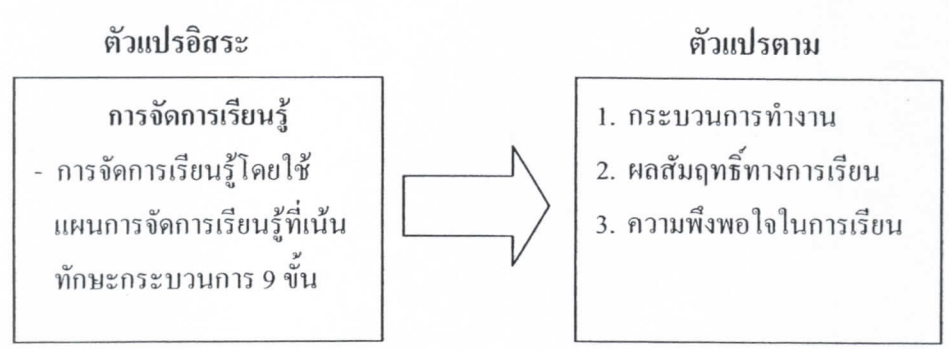
4.2.1 กระบวนการทำงาน

4.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2.3 ความพึงพอใจในการเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย แสดงไว้ดังภาพ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนากระบวนการทำงาน หมายถึง การพัฒนากระบวนการทำงานของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำงานด้วยตนเอง มุ่งเน้นการฝึกวิธีการอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการทำงานเป็นรายบุคคล การทำงานเป็นรายกลุ่ม ซึ่งจะทำให้สามารถทำงานบรรลุตามเป้าหมายโดยการวิเคราะห์งาน การวางแผนในการทำงาน การปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การสร้างสรรค์งานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานของผู้เรียน โดยใช้ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น ดังนี้

- (1) ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น หมายถึง การกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากสื่อประกอบเช่น รูปภาพ วิดีทัศน์ สถานการณ์จริง ฯลฯ
- (2) คิดวิเคราะห์หิววิจารณ์ หมายถึง นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล เช่น การตอบคำถาม การทำแบบฝึก

(3) สร้างทางเลือกหลากหลาย หมายถึง การแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้หลายแนวทางโดยอธิบายข้อดีข้อเสียของแนวทางนั้นได้

(4) ประเมินและเลือกทางเลือก หมายถึง นักเรียนตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ปัญหา โดยพิจารณาอย่างถี่ถ้วน เช่นการระดมสมอง การอภิปราย ฯลฯ

(5) กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ หมายถึง การวางแผนการทำงานของตนหรือของกลุ่มตามลำดับ

(5.1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

(5.2) กำหนดวัตถุประสงค์

(5.3) กำหนดขั้นตอนการทำงาน

(5.4) กำหนดผู้รับผิดชอบ (กรณีทำงานกลุ่ม)

(5.5) กำหนดวิธีประเมิน

(6) ปฏิบัติด้วยความชื่นชม หมายถึง นักเรียนทำตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ด้วยความสมัครใจ ตั้งใจ กระตือรือร้นและเพลิดเพลิน

(7) การประเมินระหว่างปฏิบัติ หมายถึง นักเรียนประเมินผลการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนด สรุปการทำงานเป็นช่วงๆ เสนอแนวทางปรับปรุง

(8) ปรับปรุงให้ดีขึ้น หมายถึง นักเรียนประเมินแต่ละขั้นตอนมาเป็นแนวทางในการพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

(9) ประเมินผลรวม หมายถึง นักเรียนสรุปผลการดำเนินงาน โดยเปรียบเทียบกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ เผยแพร่ผลงานได้และภาคภูมิใจ

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น หมายถึง คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการสร้างสร้งงานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ เมื่อนำไปใช้แล้วทำให้บรรลุจุดประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยมีความหมาย ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80 ของคะแนน จากการสังเกตพฤติกรรม กระบวนการทำงานและการประเมินผลงาน

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมด

การสร้างสร้งงานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ หมายถึง การนำวัสดุที่เหลือจากการใช้งานในชีวิตประจำวันมาออกแบบและสร้งสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ โดยเลียนแบบจากของจริง หรือมีรูปแบบแปลกใหม่ไม่เหมือนของจริงตามธรรมชาติ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบวัดความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การสร้างสรรค์งานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อทดสอบผู้เรียน หลังจากจบหลักสูตร เป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก ให้คะแนนตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิด ให้ 0 จำนวน 30 ข้อ ให้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียน

แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทำงาน หมายถึง ข้อสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบบวัดดังกล่าวประยุกต์ใช้นิยามศัพท์ของกรมวิชาการ ว่าด้วยทักษะกระบวนการทำงาน ซึ่งจะสามารถทำงานได้บรรลุตามเป้าหมายได้แก่ การวิเคราะห์งาน การวางแผนในการทำงาน การปฏิบัติงาน และการประเมินผลการทำงาน

ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจ หรือความรู้สึกในทางที่ดีที่นักเรียนมีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น เรื่อง การสร้างสรรค์งานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางเผยแพร่ความรู้สำหรับครูในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานของนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางสำหรับจัดการเรียนรู้ในรายวิชาอื่นๆ ให้บรรลุผลเหมาะสมกับสภาพความต้องการมากขึ้น
3. เป็นแนวทางสำหรับครูในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระอื่น